

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 2.

ANULU XXV.

Sibiu 618 Ianuaru 1877.

Tel-grafulu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care doue septemani cu adansulu Foisioarei — Prenumeratiunea se face in Sibiu la expeditor'a foiei, pre afara la z. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra expeditor'a. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

trajelealte parti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera, re o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si ti-i streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Rogamu pre on. publicu cetitoriu a avé indulgentia cu nrii dela inceputu, pentruca atatu partea tehnica catu si arangiamente in interesulu redactiunei ne-au causatu dificultati, cari speramu, se voru delaturá pana la nrulu viitoriu. Redactiunea.

Cerculariu presidialu

catra toti protopresbiterii si administratori protopresbiterali din archidiecea Transilvaniei.

Nr. 1. Pres.

Intre sarcinile, ce le amu luat asupra-mi ca arhiepiscopu si metropolitu, ocupa negresitu loculu primu: a portá grige de pacea, liniscea si mangaerea sufletesca a clerului si poporului nostru ortodocsu, ca in virtutea acestor'a trebile nostre nationale-bisericesci, sub conducerea organelor proviedute in statutulu organicu, se póta fi spriginite cu totadinsulu prin o conclurare armonioasa si fructifera din partea clerului si poporului, si acelea se prospereze spre binele comunu alu bisericeii si alu patriei nostre.

Aicia inse e de sciutu: ca conditiunea principala la darurile atinse mai susu, si prin urmare la bunastarea si multumirea tuturor cetatieniloru patriei, este: consolidarea statutulu publicu pe bazele firme ale libertatii, egalitatii si fratietatii, care ca principii conducatorie fusera pronunciate inca pela anulu 1848. pentru nou'a era a vietii nostre publice, si dela a caror'a buna si drepta aplicare depinde, ca toti cetatienii statutulu, fara osebite de limba ori confesiune, se graviteze cu sufletulu si cu inim'a catra unulu acelasi centru alu unitatii patriei.

Nu voiescu a merge in deretru spre a cerceta in detaiu tote cate au pusu adese ori pedeci la consolidarea statutulu, ci me marginescu a observá numai in generalu: ca intre cauzele impedeatorie ocupa si astadi loculu primu ingrigirile, cari in modu reciprocu le au avutu si inca le au de o parte unele popore ale patriei, temendusi interesele speciali ale nationalitatii lor; ér de alta parte organele statutulu, provocate la unu felu de neincredere fatia de nisuintiele poporeloru nemagiare si conduse póte si de unu zelu prea mare pentru unificarea colórei nationale a poporeloru din patria.

Catu pentru noi romanii ortodocsi din tienuturile coronei Ungariei, — nu se póte negá: ca cursulu mai nou alu trebilor publice nu e intru tote cualificatu de a ne multumi justele nostre asteptari; din contra se petrecu ici-colea lucruri, cari se paru a fi menite se ni puna la proba grea sentimintele patriotice; de alta parte inse nu este iertatu a perde din vedere: ca organele statutulu au detorintia nedispensabila de a ingrijí, ca de beneficiile libertatiloru cetatienesci se na se abuzeze spre daun'a unitatii si a consolidarii statutulu.

De vomu privi nepreocupati in celea din trecut, va trebui se marturisimu cu parere de reu: ca tonulu, care cu total'a lipsa a cumpetului si a unei judecari seriose s'a respanditu in publicu prin unele diuare ale

nationalitatiloru nemagiare, si impetulu, cu care la totu loculu si la tota oca-siunea s'a obtrudatu fara destulu resonu caus'a nationalitatii, au fostu de ajunsu spre a provoca ingrigirile conducatoriloru statutulu si a dá cursulu trebilor publice o directiune, carea acum ni vine chiaru asupritoria. Cu tote acestea poporulu nostru, multimea, pe carea se radiema la noi nationalitatea si bisericea, si-a pastratu in integritatea loru celea mai de frunte virtuti cetatienesci: credinti'a neclatita catra monarchulu, si iubirea de patria, carea e stensu legata de iubirea familiei si a nationalitatii sale proprie.

Amu base firme de a crede: ca in ce mesura voru inceta cauzele, cari au pusu pre conducatorii statutulu la ingrigiri fatia de intentiunile, ce se credeau a fi manifestate din partea nationalitatiloru nemagiare: in acea mesura se voru regula si institutiunile regnicolari intr'acolo, ca cetatienii patriei de diferite limbi se nu póta avé banueli fatia de interesele speciali ale nationalitatii lor, si prin urmare impartasiti de o potriua in tote beneficiile, ce le póte dá unu statulu liberu cetatieniloru sei liberi, se aiba tote indemnurile de a emula intru insufletire pentru binele si consolidarea patriei comune.

Radiemulu nostru celu mai puternicu, de care dupa istoria si dupa tote esperintiele trebuie se ni legamu sperantiele si sórtea nostra, este adeverat'a propensiune parintesca, carea august'a casa domnitória totdeun'a, dar mai vertosu in mominte grele o a doveditu pentru binele si prosperarea nostra nationala-bisericesca; trebuie inse sciutu: ca intr'unu statulu constitutional, cum e patri'a nostra Ungari'a, trebile publice se desvolta pe cale constitutionalu; asiadar si delaturarea acelor impregiurari, cari acum ni se presinta ca asupritorie, e de a se intempla pe cale constitutionalu; si cumca acelea se voru delaturá, potemu sperá dela intieptiunea barbatiloru de statulu, deca si din partea nostra vomu contribuí la acea, ca increderea reciproca intre popore si intre conducatorii statutulu se se restaureze si se se esprime in fapte vii.

Cea ce avem noi a face din partea nostra este: ca pastrandune cu scumpetate sentiulu curatu nationalu-religiosu, se continuamu a cultivá cu totu studiulu virtutile cetatienesci ale poporului nostru: alipirea catra dinastia si iubirea de patria; pentru ca numai aceste virtuti ni potu dá potere de vietia; ele suntu adeveratulu sorginte de curagiu si insufletire; numai ele ni pota asigura chiaru si pentru interesele bisericeii si ale nationalitatii nostre unu viitoriu mai bunu, si ele ne potu feri de alunecare pe terenulu avanturos alu unoru aspirari, cari precumu in sine suntu cu totulu ilusorii, asia in vederea celoru bineorientati cu situatiunea nici candu nu potu trece de scopuri realizabili.

Este in sine unu-ce estraordinariu si pentru mine chiaru genantu, candu me afli silitu din scaunulu meu archierescu a face reflexiuni la cursulu trebilor politice ale patriei nostre, care intr'alte impregiurari nu aru trebui se intre preste pragulu bisericeii; dar intre impregiurari de acum interesele sincere, ce le portu de o potriua pentru binele patriei si alu poporului nostru ortodocsu mi-impunu, detorintia de a-mi ridicá cuventulu

spre a face, ca cei ce au urechi de auditu se-lu audia, si ca poporulu nostru fatia de ori-ce impregiurare se fie facutu atentu la detorintiele sale cetatienesci, ca la unele conditii, dela cari depinde tota bunastarea nostra.

Me afli indemnatu a face acest'a mai alesu acum, candu miscamintele politice, ce se petrecu in vecinatatea monarchiei nostre, potu fi prezentate publiculu nostru cu diferite comentare, care potu produce agitatiuni chiaru si la fii patriei nostre, si potu duce in ratacire cugetele acelor'a, cari nu suntu deajunsu orientati cu situatiunea si nu potu prevedé, catu de periculosu póte fi pentru interesele comune ale cetatieniloru patriei nostre, a se rapí cum-va de simpatii séu dóra chiaru de insufletire intr'un'a séu alt'a parte, din incitentele celoru ce se petrecu in strainatate.

De acea dar acum la intrare in anulu nou civilu nu me potu dispensá de detorintia de a impartasi clerului si poporului de sub archipastoria mea unele svaturi purcese din inima curata, ca adeca se nu suferi a fi influentiatu de asiá felu de ómeni, cari proclivi la turburarea pacii nostre interne, s'aru incerca prin graiu viu ori prin diuare a semena intre poporu sementia imparechierii, séu cari cu putiena socotela aru scapa macaru numai unele cuvinte ambigue, apte de a sgudui sentimintele patriotice ale poporului nostru; ci mai vertosu tienendu contu la indreptarea tuturor trebilor intr'o directiune multumitoria se-si manifeste in totu loculu si la tota oca-siunea stramosiescile virtuti ale sale cetatienesci: alipirea firma catra august'a casa domnitória, si iubirea de patria impreunata cu loialitate si supunere fatia de regimu si de organele subalterne ale statutulu.

Este, ce e dreptu, unu atributu alu vietii constitutionalu, ca cetatienii patriei intre marginile legiloru si ale buneii cuviintie se-si póta descoperi chiaru si pe calea publicitatii propriie sale intuitiuni, durerile si dorintiele, ce le au fatia de trebile publice; dar nu este iertatu nici candu a se atacá bazele statutulu publicu: integritatea si constitutiunea lui. De acea nu mi potu esprime de ajunsu regretarea, ca intr'unulu din numerii ultimi din anulu trecut ai foiei periodice nationali, carea in vederea publiculu trece de organu alu archidieceii nostre, si anume intr'unu articulu scrisu de altmintrea cu multa cunoscintia a impregiurariloru, fara indoiela prin o nebagare de sema s'a datu locu unoru pasagie, cari luate in sensulu lor literariu, stau in contrastu cu atienuta nostra, si cari din partea celoru condusi de patimi usioru se potu exploata spre a trage la indoiela iubirea de patria si loialitatea poporului nostru.

Desi sum convinsu, ca sentiulu celu bunu alu publiculu nostru, si notele redactiunei, cu care fu mai apoi petrecutu amintitulu articulu, voru fi coresu si desavatu aberatiunile cuprinse in acelasi; totusi nu afli de prisosu a reflectá pre eparchiotii mei, cari voru fi cetitu amintitulu articulu: ca pasagiele esorbitante din acel'a repesinta numai veementia, la carea s'a datu a se rapí autorulu in considerarea multor indicii explicate in disfavorulu intereselor nostre speciali de nationalitate; dar nici de cumu nu suntu espresiunea sentiului co-

munu alu poporului nostru, cu atatu mai putienu alu cercuriloru superiori, cari conducu trebile nostre bisericesci si priveghiéza asup'a intereseloru poporului nostru ortodocsu.

Precumu e adeveratu: ca intre impregiurari de acum o voce ratacita, unu singuru cuventu gresitu séu reu-priceputu din rostulu séu condeindu celoru ce au influentia la poporu, usioru póte scandalisa, deca nu sgudui sentiulu bunu alu celoru mai putienu orientati cu situatiunea: pre atát'a e o detorintia impunatória pentru cei mai descepti si mai maturi la judecata, a delaturá numai decatu piér'a cea de smintela si a feri opiniunea publica de molipsirea aberatiuniloru, care lovescu in credinti'a poporului, si latite potu avé urmari triste si daunose pentru interesele comune ale patriei si chiaru ale singuraticeloru popore din patria.

Incidentulu atinsu mai nainte 'mi dá la celealalte unu motivu nou de a me adresá prin cerculariulu acest'a presidialu catra tote organele sulalterne ale archidieceii nostre, si asia si catra titulata Domni'a Ta, poftindute, si in interesulu comunu alu poporului nostru punenduti chiaru in strensa detorintia: a priveghiá cu totu adinsulu, ca sentiulu celu curatu patrioticu alu poporului nostru se fie apez ratu si scutitu prin invetiaturi si svaturi acomodate, fatia de ori-ce atacu, ce i s'aru poté intentá din partea celoru condusi de pasiuni, si prin publicarea acestui cerculariu alu meu se faci, ca la tota oca-siunea binevenita, in adunariile nostre bisericesci si la alte intruniri, se se esplice poporului nostru ortodocsu din partea conducatoriloru, dar fara a se forma de aci obiectu de discussiune: ca nimicu nu e nici mai bunu, nici mai frumosu, si asiadar nici mai folositoriu pentru onóra, reputatiunea, interesele si pentru viitorulu poporului nostru, decatu ca pastrandusi in tota curatienia sentiimintele nationali si religiose, se emuleze intre sine, si se emuleze si cu alte popore conlocuitorie intru iubirea patriei si in resignatiune pentru binele comunu, si se nu perdia nici candu din vedere: ca voi'a dechiarata a Maiestatei Sale preagratosului nostru monarchu este: ca poporulu nostru ortodocsu se se intarésca in credinti'a catra tronul si patria, in armonia fratiesca si in respectarea legii.

Astfelu urmandu poporulu si conducatorii poporului, atitudinea nostra loiala va produce negresitu mai curendu séu mai apoi: ca acelea mesuri regnicolari, cari astadi pentru noi nu potu fi multumitorie, se se inlocuiesca prin altele mai juste, mai corespunditorie principiiloru de libertate si egalitate, si mai apte de a produce sincera fratietate intre poporele patriei; astfelu noi vomu castigá spriginu si poteri spre a ni conservá frumos'a constitutiune bisericesca, carea afara de marginile patriei nostre nicairi unu poporu ortodocsu nu o are, chiaru nici acolo, unde conducerea statutulu e pusa in manile celoru de o credintia cu noi; astfelu ni vomu asigura ajutoarele, ce le avemu dela statulu, si astfelu ni vomu esopera noi insine pacea, liniscea si mangaierea sufletesca, care suntu obiectele grijiloru mele si totu odata base la consolidarea statutulu si la inaintarea binelui comunu.

Ca svaturile mele exprimate mai susu se póta latí catu mai repede,

